धादिङ जिल्लाबाट प्रकाशित पहिलो दैनिक   जि. प्र. का. दर्ता नं. ०६/०६१/०६२ जि. हु. का. दर्ता नं. ०६/०६९/७०

प्रत्यूष
National Daily राष्ट्रिय दैनिक

ग्राहक बन्धु परेमा
पत्रिका नियमित नआएमा
ठेगाना परिवर्तन भएमा वा अन्य कुनै
गुनासो भएमा कल गर्नु पर्दैन।
९८५११२०८५०
भाईवरमा SMS मात्र गर्नुहोस्
"हामी यता बाट कल गर्छौं"

स्क्यान गर्नुहोस्
ई-पेपर हेर्नका लागि

वर्ष २३, अङ्क ६६ ◆ २०८३ असोज ६ मंगलबार ◆ Monday, September 22, 2026 ◆ ने सं ११४६ ◆ धादिङ ◆ Pratyus National Daily ◆ पृष्ठ ४ ◆ मूल्य रु. ५/-

एमाले केन्द्रीय कमिटी बैठकः अध्यक्षद्वारा राजनीतिक प्रतिवेदन पेस

❑ *प्रत्यूष समाचारदाता*

काठमाडौँ। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)को केन्द्रीय कमिटीको पहिलो दिन पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले राजनीतिक प्रतिवेदन पेस गरेपछि सोमबारको बैठक सकिएको छ।

ललितपुरको भनीमण्ड लस्थित रामवाग पार्टी प्यालेसमा आजदेखि सुरु भएकामा अध्यक्ष ओलीले राजनीतिक प्रतिवेदन पेस गरेपछि सोमबारका लागि बैठक सम्पन्न भएको पार्टी प्रचार तथा प्रकाशन विभागका प्रमुख निरज आचार्यले जानकारी दिनुभयो। उहाँले मंगलबारदेखि अध्यक्ष ओलीको प्रतिवेदनमा प्रत्येक केन्द्रीय सदस्यलाई तीन/तीन मिनेटका दरले समय दिएर सुझाव दिइने बताउनुभयो। मंगलबार बिहान ९:०० बजे सोही ठाउँमा बैठक बस्ने छ। गत फागुनमा सम्पन्न भएको प्रतिनिधिसभा निर्वाचनपछि पार्टीको पहिलोपटक केन्द्रीय कमिटीको बैठक बसेको हो। बैठक यही असोज ७ गतेसम्म सञ्चालन हुनेछ।

भोटेकोशी क्षतिग्रस्त पूर्वाधार निर्माण गर्न एक खर्ब आवश्यक

❑ *प्रत्यूष समाचारदाता*

काठमाडौँ। पूर्वाधार विकासमन्त्री सुनिल लम्सालले भोटेकोशी विपद्पछि क्षतिग्रस्त संरचनाको पुनर्निर्माण, पूर्वाधार व्यवस्थापन तथा भविष्यमा हुने जोखिम न्यूनीकरणका लागि करिब रु एक खर्ब बजेट आवश्यक पर्ने जानकारी दिनुभएको छ।

प्रतिनिधिसभा अन्तर्गत पूर्वाधार विकास समितिको सोमबार सिंहदरबारमा बसेको बैठकमा मन्त्री लम्सालले हालको विपद्बाट क्षतिग्रस्त संरचनाको पुनर्निर्माण तथा भविष्यको पूर्वतयारीसहितको योजनाका लागि उक्त रकम आवश्यक पर्ने बताउनुभयो।

"विपद्पछि क्षतिग्रस्त सडक तथा पुलको तत्काल मर्मतसम्भार र यातायात सम्पर्क पुनःस्थापनाका लागि सरकारले आपतकालीन रूपमा बोलपत्र प्रक्रियामार्फत काम अघि बढाइसकिएको छ। जटिल भौगोलिक अवस्था रहेका कृष्णभीर लगायत स्थानमा भू-प्राविधिक विज्ञको सहयोग र सडक विभागको सक्रियताले पुनःस्थापनाको काम तीव्र भएको छ", उहाँले भन्नुभयो, "प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयले असोज ७ गतेसम्म पुनर्निर्माण लागतको विवरण माग गरे पनि समयअगावै आवश्यक विवरण तयार गरी विपद् प्राधिकरण मा पठाइसकिएको छ।"

विपद् प्राधिकरणले सडक तथा पुलको पुनर्निर्माण, दुई वटा वैकल्पिक मार्ग निर्माण, देशभरका पहिरो व्यवस्थापन, भविष्यमा आवश्यक पर्ने उपकरण व्यवस्थापन लगायत कामका लागि प्रारम्भिक रूपमा रु ९० अर्बको माग प्रस्तुत गरेको मन्त्री लम्सालले जानकारी दिनुभयो।

भवन, खानेपानी, सहरी विकासलगायत अन्य पूर्वाधारको लागत जोड्दा कुल आवश्यकता करिब रु एक खर्ब पुग्ने अनुमान गरिएको जनाउँदै उहाँले आर्थिक स्रोत व्यवस्थापनका लागि अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय भइरहेकाले बजेट अभावका कारण पुनः स्थापनाको काम नरोकिने स्पष्ट पार्नुभयो। "कामलाईनरोकी निरन्तरता दिनका लागि हाललाई अन्य आयोजनाबाट बजेट कटौती गरेर रकम व्यवस्थापन गरिएको छ", मन्त्री लम्सालले भन्नुभयो, "हाल सडक सञ्चालन गर्न अस्थायी रूपमा पहिरो पन्छाएर सञ्चालनमा ल्याइएको छ। बाढी तथा पहिरोले क्षतिग्रस्त बनाएका पुराना, जोखिमयुक्त स्थानमा स्थायी सडक निर्माण गरिँदैन।"

फास्ट ट्र्याकमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपीआर) तयार गरी ढाँचाको समीक्षा गरेर 'बिल्ड ब्याक बेटर' अवधारणा अनुसार सुरक्षित स्थानबाट नयाँ सडक निर्माण गरिने उहाँले जानकारी दिनुभयो। मन्त्री लम्सालले बाढीबाट क्षतिग्रस्त स्थानमा पुरानै ढाँचामा बस्ती पुनःस्थापना गर्न कठिन हुने भएकाले प्रभावित नागरिकका लागि 'नयाँ सहर विकास'को अवधारणामा सरकार अघि बढ्ने बताउनुभयो। नयाँ सहरमा उद्योग, अस्पताल, विद्यालय लगायत आवश्यक पूर्वाधार तथा सेवा उपलब्ध गराउने योजनासहित आवश्यक जग्गा खरिद गरेर अघि बढ्ने सरकारको तयारी रहेको उहाँले बताउनुभयो। मन्त्री लम्सालले भोटेकोशी बाढीले स्थानीय सरकारलाई विपद्सँग जुध्न आवश्यक स्रोत, साधन तथा संरचनासहित सक्षम बनाउनुपर्ने पाठ सिकाएको स्पष्ट पार्नुभयो।

महिला भलिबल : नेपाल हङ्कङसँग पराजित

काठमाडौँ। जापानमा जारी २०औँ एसियाली खेलकुद प्रतियोगिता अन्तर्गत महिला भलिबल खेलमा नेपाल हङकङसँग पराजित भएको छ। जापानको ओकाजाकी सेन्ट्रल पार्क जनरल जिम्नेसियममा सोमबार भएको खेलमा हङ्कङसँग नेपाल ३-० को सोझो सेटमा पराजित भएको हो। हङकङले नेपालमाथि पहिलो सेटमा २५-२० ले विजयी भयो भने खेलको दोस्रो सेटमा २५-१९ ले आफ्नो पक्षमा पार्यो। त्यस्तै खेलको तेस्रो तथा अन्तिम सेट हङकङले नेपालमाथि २८-२६ को जित निकाल्यो। अब नेपालले ११औँ स्थानका लागि मङ्गोलियासँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। उक्त खेल आज (मंगलबार) हुनेछ।

नेपाली युवा उद्यमी मञ्च ललितपुर च्याप्टरको 'थिंक ट्यांक' सिरिज सुरु

काठमाडौँ। अर्थसचिव घनश्याम उपाध्यायले नेपालको अर्थतन्त्र अहिले आर्थिक चिन्ता र प्रगतिपथको बीचमा रहेको बताएका छन्। अर्थतन्त्रका केही पक्ष कमजोर भए पनि वित्तीय अवस्था तुलनात्मक रूपमा बलियो रहेको उनको भनाई छ।

नेपाली युवा उद्यमी मञ्च, ललितपुर च्याप्टरले आयोजना गरेको 'थिंक ट्यांक सिरिज' कार्यक्रममा नेपालको आर्थिक अवस्था, लगानीको वातावरण र निजी क्षेत्रका चुनौतीबारे बोल्दै अर्थसचिव उपाध्यायले यस्तो धारणा राखेका हुन्।

उनले नेपालको आर्थिक वृद्धिदर लामो समयदेखि सुस्त रहेको बताए। पछिल्ला २५ देखि ४० वर्षको औसत आर्थिक वृद्धि ४ प्रतिशतभन्दा कम रहेको र कोभिड-१९ को समयमा आर्थिक वृद्धि ऋणात्मक भएको उनले उल्लेख गरे। अर्थसचिव उपाध्यायले कमजोर निजी लगानी, घट्दो पूँजीगत खर्च, उच्च व्यापार घाटा र न्यून उत्पादकत्वलाई अर्थतन्त्रका प्रमुख चुनौतीका रूपमा प्रस्तुत गरे। स्वदेशी निजी लगानी र प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (एफडीआई) बढाउन लगानीको वातावरण सुधार गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ। सरकारको पूँजीगत खर्चलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्न सके रोजगारी सिर्जना, आर्थिक वृद्धि र निजी लगानी विस्तारमा सहयोग पुग्ने उनले बताए। नेपालको व्यापारमा करिब ९० प्रतिशत आयात र १० प्रतिशत निर्यात हुने अवस्था रहेको उल्लेख गर्दै उत्पादन तथा निर्यात बढाउनुपर्नेमा उनले जोड दिए। यद्यपि, नेपालमा रेमिट्यान्स वृद्धि, तथा जलविद्युत् विस्तार, मध्यम मुद्रास्फीति, न्यून ब्याजदर र पर्याप्त तरलताजस्ता सकारात्मक पक्ष रहेको उनले बताए। सार्वजनिक ऋण कुल गार्हस्थ उत्पादन (जीडीपी)को करिब ४३ प्रतिशत रहेको उल्लेख गर्दै त्यसलाई उत्पादकत्व, औद्योगिकी-करण र पूर्वाधार विकासमा उपयोग गर्नुपर्ने धारणा राखे। रेमिट्यान्सलाई उपभोगमा मात्र सीमित नराखी उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गर्न सके रोजगारी र आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुग्ने उनले बताए। सरकारले अघि बढाएको वैकल्पिक विकास वित्त कोषमार्फत सार्वजनिक पूर्वाधारमा निजी क्षेत्रको लगानी आकर्षित गर्ने प्रयास भइरहेको पनि उनले जानकारी दिए। नेपालले जलविद्युत् उत्पादनलाई औद्योगिकी करणसँग जोड्नुपर्ने र वैदेशिक रोजगारीलाई सीप तथा उच्च आम्दानीमा आधारित बनाउनुपर्ने उनको भनाइ छ। नेपालको आर्थिक विकासका लागि सुशासन, लगानीको वातावरण सुधार र प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा आवश्यक रहेको बताए। उनका अनुसार देशका आर्थिक सबल पक्षलाई उत्पादन, उत्पादकत्व, रोजगारी र औद्योगिकी करणमा रूपान्तरण गर्नु अबको मुख्य चुनौती हो। त्यस्तै नेपाली उद्यमी मञ्चका अध्यक्ष आभुषण ज्योति कंशाकारले दुई वर्ग धनी र गरिबलाई मात्र ध्यानमा राखेर नीति बन्ने धारणा राख्दै मध्यम वर्गको समस्याबारे खुलेर बताए।

अहिले मध्यम वर्गका उद्यमी व्यवसायीहरु धेरै पिडित छन्, जेनजी मोभमेन्ट र भोटेकोशी बाढीले उनीहरुको भएको सबै सम्पत्ति पनि लगेको छ।

छानबिन समिति गठन

गण्डकी। गण्डकी प्रदेश सरकारका निवर्तमान स्वास्थ्यमन्त्री लक्ष्मण बहादुर पाण्डे, स्वकीय सचिव यादव पौडेल र स्वास्थ्य मन्त्रालयका सचिव डा युवानिधि बसौलामाथि पोखराको पद्म नर्सिङ होम स्तरवृद्धिको अनुमति दिने विषयमा घूस लेनदेनको आरोप लागेपछि प्रदेश सरकारले छानबिन सुरु गरेको छ।

घूस लेनदेनको विषय सञ्चारमाध्यम मार्फत बाहिरिएपछि आइतबारको प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्ले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका उपसचिवको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय छानबिन समिति गठन गरेको सरकारका प्रवक्ता एवं आर्थिक मामिलामन्त्री जितबहादुर शेरचनले जानकारी दिनुभयो। उक्त प्रकरणमा मुछिनुभएका स्वास्थ्य मन्त्रालयका सचिव डा बसौलालाई मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा फिर्ता बोलाइएको छ। उक्त घटनाको छानबिन तथा अनुसन्धानका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको कार्यालय, पोखरामा पत्राचारसमेत गरेको प्रवक्ता शेरचनले बताउनुभयो। छानबिन समितिलाई १५ दिनभित्र प्रतिवेदन बुझाउन कार्यादेश दिइएको छ।

समितिले अस्पतालको अनुमति/स्तरवृद्धिसम्बन्धी कानुनी व्यवस्था, प्रकृयालगायतका विषयमा छानबिन गरी सुझावसहितको प्रतिवेदन पेस गर्नेछ। छानबिनबाट उक्त विषयको वैधानिकता र प्रक्रियागत अवस्था स्पष्ट नभएसम्म सम्बन्धित अस्पताल स्तरवृद्धिका लागि दिइएको अनुमतिको निर्णय कार्यान्वयन नगरी स्थगन गर्न स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट प्रक्रिया अगाडि बढाइने भएको छ।

स्यालको आक्रमणबाट १० जना मानिस र केही पशु चौपाया घाइते

❑ *प्रत्यूष समाचारदाता*

सर्लाही। सर्लाहीको हरिवन नगरपालिकाको विभिन्न वडाक्षेत्रमा पछिल्लो समय स्यालको आक्रमणको घटना बढेको पाइएको छ। नजिकैको जङ्गलबाट आएका स्यालका हुलले मानिस र पशु चौपायालाई आक्रमण गरी घाइते तुल्याउने क्रम बढेको छ।

स्यालको टोकाइबाट वितेको २० दिन यता नगरपालिका विभिन्न क्षेत्रमा १० जना घाइते भएको वडा नं ६ का वडाध्यक्ष सन्तलाल घिसिङले जानकारी दिनुभयो। गएको शुक्रबार साँझ मात्रै सोही वडामा एक बालिकासहित चार जनालाई स्यालले आक्रमण गरेको हो। स्यालको आक्रमणबाट हालसम्म तीन दर्जनभन्दा बढी पशुचौपाया घाइते भएका छन्।

स्यालको आक्रमणबाट पछिल्लो समय स्थानीय ३० वर्षीया शर्मिला मैनाली, ३५ वर्षीया साबित्रा कुमारी मैनाली, ५७ वर्षीया देवमाया शिवाकोटी र दुई वर्षीया बालिका गोपिकाकुमारी महतो घाइते हुनुभएको छ। उहाँहरूलाई साँझ घर वरपर काम गरिरहेको अवस्थामा स्यालले आक्रमण गरेको थियो। उहाँहरूको हात, खुट्टासहित शरीरका विभिन्न भागमा गहिरो चोट लागेको छ। स्यालको आक्रमणबाट त्यस नगरपालिका-१, ६ र ८ बढी प्रभावित रहेको पाइएको छ। वनक्षेत्र नजिकै भएकाले मानव बस्तीमा पसी दिउँसो नै स्यालले मानिस र पशु चौपायालाई आक्रमण गर्न थालेपछि सर्व-साधारणलाई घर बाहिर निस्कन समेत डर मान्न पर्ने स्थिति बनेको स्थानीय रमेश लामा बताउनुहुन्छ। स्यालको आक्रमणका घटना बढेपछि स्याल नियन्त्रणका लागि डिभिजन वन कार्यालयसँग समन्वय भइरहेको नगरप्रमुख रमेश बुडाथोकी बताउनुभयो। "केही दिनयता स्यालले नगर क्षेत्रका केही गाउँमा आतङ्क मच्चाएको छ," उहाँले भन्नुभयो, "हामीले वन कार्यालय र पुलिस प्रशासनलाई समेत खबर गरी स्याल नियन्त्रण गर्न आग्रह गरेका छौं।" स्यालको आक्रमणबाट घाइते मानिस र पशु चौपायालाई रेबिज सङ्क्रमण नहोस् भनी पालिकाले प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी आवश्यक खोप लगाउने काम गरिरहेको बताइएको छ।

अल्जाइमरबारे ज्येष्ठ नागरिकसँग चिकित्सकको संवाद

धादिङबेसी। ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य हेरचाह र अल्जाइमर रोगसम्बन्धी सचेतनालाई केन्द्रमा राखेर धादिङबेसीमा अन्तरक्रिया गरिएको छ। ज्येष्ठ नागरिक जिल्ला संघ धादिङले विश्व अल्जाइमर दिवसका अवसरमा कार्यक्रम आयोजना गरेको हो।

अन्तरक्रियामा धादिङ अस्पतालका चिकित्सक र ज्येष्ठ नागरिकबीच अल्जाइमर रोगका लक्षण, रोकथाम तथा स्वास्थ्य हेरचाहका विषयमा छलफल भएको थियो।

सहभागीहरूले चिकित्सक र ज्येष्ठ नागरिकबीच हुने यस्ता संवादले अल्जाइमर सम्बन्धी जनचेतना विस्तार गर्न सहयोग पुग्ने बताएका छन्।

ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य अवस्थाप्रति समाजलाई सचेत बनाउन पनि यस्ता कार्यक्रमको महत्व रहेको उनीहरूको भनाइ थियो।

सम्पादकीय ....

लोकतन्त्र खतरामा ?

नेपालमा २००७ सालमा प्रजातन्त्रको स्थापनाका लागि होस् या त्यसयता हालसम्मका राजनीतिक परिवर्तनहरूमा राजनीतिक दलहरूको उच्च योगदान र प्रत्यक्ष सक्रियता रहँदै आएको छ ।

राजनीतिक परिवर्तनसँगै यसले समाजका अन्य अवयवहरूमा पनि रूपान्तरण ल्याउने गर्दछ । नेपालमा जस्तै विश्वका धेरै देशहरूमा २०४६ यता लोकतान्त्रिक सुधारहरू भएका छन् । तथापि, २०औँ शताब्दीको अन्त्य र २१औँ शताब्दीको सुरुवातसँगै विश्वका लोकतन्त्रहरूमा नयाँ संकट देखा पर्न थाल्यो । राजनीतिक दलहरूप्रति वितृष्णा बढ्न थाल्यो, निष्ठा कम हुँदै गयो ।

लोकतन्त्रको मेरुदण्ड मानिने राजनीतिक दलहरूको संस्थागत क्षमता, जनविश्वास, संगठन र वैचारिक आधार मुख्य गरी पछिल्लो दशकयता कमजोर हुँदै गएको छ । आधुनिक लोकतन्त्रको इतिहास हेर्दा राजनीतिक दलहरूको बढ्ता उदय र सक्रियता १९औँ शताब्दीदेखि भयो ।

सुरुवातमा राजनीतिक दलहरूप्रति सत्ता र समाज दुवैको राम्रो दृष्टिकोण थिएन । बिस्तारै नागरिकलाई बुझाउने र उनीहरूका मुद्दा मुखरित गर्दै जाँदा समाजले अपनत्व महसुस गर्‍यो । अन्ततः जनपरिचालन, नीति निर्माण, प्रतिनिधित्व र शक्तिको शान्तिपूर्ण हस्तान्तरणमा दलहरू अपरिहार्य संस्थाहरू बन्न पुगे ।

किसान, मजदुर, युवा, महिलालगायतका मानिसहरूलाई सहभागी गराउँदै विभिन्न विचार र मोडेलमा आधारित राजनीतिक दलहरू निर्माण हुँदै गए ।

मुख्य गरी दोस्रो विश्वयुद्धपछि उदार, दक्षिणपन्थी र कम्युनिस्ट विचारधारामा आधारित दलहरूको निर्माण विश्वभर हुन थाल्यो । लोकतन्त्रवादी अमेरिका र कम्युनिस्ट सोभियत युनियनबीचको टकरावले सन् १९८९ मा शीतयुद्धको समाप्ति नहुँदासम्म विश्व राजनीतिलाई एकदमै विभाजित गर्‍यो । लोकतन्त्रको लहर धेरै देशमा देखिँदा सोभियत युनियनको पतनपश्चात् लोकतन्त्रको सम्वर्द्धनमा थप योगदान पुग्यो ।

प्रविधिको विकास, विश्वव्यापीकरणको सघन लहरलगायतले विश्व समुदाय थप जोडिँदा विश्वमञ्च राजनीतिमा अमेरिकी चाहनाभन्दा फरक किसिमको बहुध्रुवीय विश्व संरचना तयार हुँदै गयो । अलोकतान्त्रिक भनिएका देशहरूका नागरिकसमेत प्रविधिको प्रयोगमार्फत आफ्ना धारणा वा ज्ञान विश्वमाझ प्रस्तुत गर्ने अवसर सिर्जना भयो, जसले सर्वत्र उदारीकरणमा टेवा पुर्‍याइरहेको छ ।

दलहरूले आफूलाई समयानुकूल नीति, नेतृत्व र व्यवहारमा रूपान्तरण गरी आन्तरिक रूपमा बलियो बन्दै समग्र लोकतन्त्रलाई बलियो बनाउनतिर लाग्नुपर्छ । अन्यथा, आधुनिक समाजका नागरिकले परिवर्तन हुन नसक्ने दलहरूलाई यसैगरी रछ्यानमा मिल्काउनेछन् ।

पछिल्लो एक दशकयता परम्परागत दलहरूप्रतिको जनविश्वास, मत प्रतिशत र सदस्य घट्दै आएको छ । आमनिर्वाचनमा सहभागिता प्रतिशत बलिया लोकतन्त्र भएका युरोपेली मुलुकहरूमा घट्दै जानुले कमजोर लोकतन्त्रहरूमा नागरिक आवाज थप कमजोर हुँदै जाने खतरा छ ।

पाठक वर्गमा अनुरोध

धादिङ जिल्लाबाट प्रकाशन हुँदै आएको धादिङ जिल्लाको पहिलो राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका **"प्रत्यूष राष्ट्रिय दैनिक** तपाईंलाई कस्तो लाग्दैछ ? तपाईहरुको सल्लाह, सुझावको लागि अपेक्षा गर्दछौं। तपाईहरुको लेख, रचना,प्रकाशन गर्नुपर्ने सूचना तथा विज्ञापन भए हामीलाई इमेल मार्फत पठाउन सक्नु हुनेछ । तपाईंहरुले पठाउनुभएको लेख रचनालाई प्राथमिकताको साथ प्रकाशन गर्नेछौं ।

प्रत्यूष National Daily राष्ट्रिय दैनिक
नीलकण्ठ -३, धादिङबेसी,
फोन ०१०-५२१४३०,९८५११२०८५०
Email : pratyushdainik@gmail.com

कोशी कटानको त्रासमा श्रीलंका टप्पुका बासिन्दा

सङ्गीता राई

बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ श्रीलङ्का टप्पुका बुद्धिमान माझीले सप्तकोशीको बाढी र कटानका कारण आफ्नो पाँच-सात बिघा जमिन गुमाइसक्नु भएको छ । चार दशकदेखि श्रीलङ्का टप्पुमा बस्दै आउनुभएका माझीको अहिले आफ्नै नाममा जमिन समेत छैन । "कति बेला कोशी आउँछ र बगाउँछ भन्ने टुङ्गो हुँदैन, अहिले त्रासमा बस्नुपरेको छ," उहाँले भन्नुभयो, "असार महिनादेखि नै कोशीले कटान सुरु गर्‍यो अहिले पानी परेका बेला कहिले राति उठेर नदीमा ठूलो बाढी पो आएको छ कि भनेर हेर्न जान्छु । बेलुका सुत्न पनि डर लाग्छ, कहिलेकाहीँ जाग्राम नै बस्नुपर्छ ।"

पहिला वन्यजन्तुको समेत त्रास हुने गरेकोमा अहिले बत्ती जडान भएपछि त्यसमा केही कमी आए पनि कोशीको डुबान र कटानको जोखिम भने उस्तै रहेको उहाँले बताउनुभयो । "अब यहाँबाट अन्तै सरेर जाऊँ भने पनि जाने ठाउँ छैन, खै के गर्ने," उहाँले भन्नुभयो । हरेक वर्ष बर्खा सुरु भएसँगै देशका विभिन्न स्थानमा बाढी, पहिरो र डुबानका घटना दोहोरिन्छन् । अत्यधिक वर्षाका कारण ठूलो जनधनको क्षति हुने क्रम पनि जारी छ ।

बाढी तथा डुबानको उच्च जोखिममध्येको सुनसरी जिल्ला पनि एक हो । बर्खायाममा सप्तकोशी सहित विभिन्न नदीमा आउने बाढीले बस्ती डुबानमा पार्ने र खेतीयोग्य जमिन बगाउने क्रम दोहोरिँदै आएको छ । सप्तकोशी नदी किनारका बस्तीका लागि बाढीसँगै नदीको तीव्र कटान पनि उत्तिकै ठूलो चुनौती बनेको छ । विशेषगरी बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ र ९ स्थित चिलिया टप्पु तथा श्रीलङ्का टप्पुका बासिन्दा वर्षेनी बाढी र कटानको दोहोरो त्रासमा जीवन बिताउन बाध्य छन् । नदीले वर्षेनी खेतीयोग्य जमिन र बस्ती कटान गर्दै जोखिम बढाइरहे पनि यसको दीर्घकालीन समाधान हुन सकेको छैन । बर्खा सुरु भएसँगै सप्तकोशीको बहाव बढ्दा सुनसरी र उदयपुरको सिमानामा पर्ने श्रीलङ्का टप्पुका बासिन्दाको चिन्ता पनि बढ्ने गरेको छ । बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ का पदम राई भन्नुहुन्छ, "हामी यहाँ पहिला पहाडबाट बसाइँ सरेर आउँदा कोशी नदी बस्तीबाट धेरै टाढा बग्ने गरेको थियो । अहिले भने नदी बस्ती नजिकै आइपुगेको छ ।" २०७४ सालदेखि सपरिवार श्रीलङ्का टप्पुमा बस्दै आउनु भएका राईले एक बिघा जमिनमा धान र मकै खेती गर्नुका साथै गाईभैंसी पालेर जीविकोपार्जन गर्दै आउनु भएको छ । वर्षभरि मिहेनत गरेर खेतीपाती र पशुपालन गरे पनि हरेक वर्ष कोशीको कटान र बाढीले घर तथा खेत जोखिममा पार्ने गरेको उहाँले बताउनुभयो ।

तीन महिनादेखि नै कटान सुरु भएको छ । हामी सबै मिलेर श्रमदान गर्दै बालुवा र सिमेन्टका बोरा भरेर किनार जोगाउने प्रयास गरिरहेका छौँ । उहाँले भन्नुभयो, "तर ठूलो बाढी आयो भने यो प्रयासले धान्न सक्दैन । अहिलेका लागि केही राहत भए पनि यो स्थायी समाधान होइन ।" वर्षभरको खेतीपाती र पशुपालनबाट परिवारको गुजारा चल्ने भए पनि हरेक बर्खामा बाढी र कटानले आफूहरूको मिहेनत बगाइदिने हो कि भन्ने चिन्ता रहने गरेको उहाँले सुनाउनुभयो ।

कोशीले तीव्र कटान गर्न थालेपछि स्थानीयवासी, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नेपाली सेना तथा नगर प्रहरी संयुक्त रूपमा श्रमदान गरी अस्थायी तटबन्ध निर्माण गर्दै बस्ती जोगाउने प्रयास जारी छ । सप्तकोशी कटान नियन्त्रण समितिका अध्यक्ष जयकुमार माझीका अनुसार वर्षेनी बढ्दो कटानका कारण चिलिया टप्पु र श्रीलङ्का टप्पुको बस्ती उच्च जोखिममा पर्दै गएको छ ।

कटान नियन्त्रणका लागि यसअघि निर्माण गरिएका करिब १८ वटा स्परमध्ये नौ वटा पूर्ण रूपमा क्षतिग्रस्त भइसकेका छन् भने बाँकी स्परसमेत नदीको कटानमा पर्दै गएका छन् । "बराहक्षेत्र नगरपालिका र उदयपुरको बेलका नगरपालिकाको समन्वयमा श्रमदान गरेर कटान रोक्ने प्रयास गरिरहेका छौँ," उहाँले भन्नुभयो, "बाँस गाड्ने, नाइलनको डोरीले बाँध्ने र बालुवा भरिएका बोरा राख्ने जस्ता उपाय अपनाएका छौँ । तर यी तत्कालका लागि अस्थायी उपाय मात्र हुन् । दीर्घकालीन रूपमा बलियो तटबन्ध निर्माण नगरी समस्या समाधान हुन सक्दैन ।" सप्तकोशीले धार परिवर्तन गरेर बनाएको चिलिया टापु अहिले पनि हजारौँ मानिसको आश्रयस्थल हो । बराहक्षेत्र नगरपालिका- वडा नं. ६ र ९ तथा उदयपुरको बेलका नगरपालिका-१, २ र ३ मा फैलिएको यस क्षेत्रमा हरेक बर्खासँगै नदीको बहाव बढ्ने गरेको छ । यसवर्ष पनि चिलिया र गरैया क्षेत्रमा नदीले तीव्र कटान थालेपछि सयौँ परिवार त्रासमा बाँचिरहेका छन् ।

सप्तकोशीको पश्चिमी भँगालोले धार परिवर्तन गर्दै निरन्तर कटान गरेपछि अहिले ६०० घरपरिवार उच्च जोखिममा छन् भने केही दिनअघि करिब २२ घरपरिवारलाई सुरक्षित स्थानमा सारिएको थियो । केही परिवार अहिले पनि चौरमा टहरामा बसिरहेका छन् । बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ का बद्रीकुमार राईका अनुसार भारत सरकारले अघिल्लो वर्ष ढुङ्गाको जाली लगाएर निर्माण गरिदिएको 'स्पर' हुँदाहुँदै पनि कोशीले कटान गरेको छ । बराहक्षेत्र-९ तर्फ भने यस्ता स्परसमेत नभएकाले नदीको कटान अझ तीव्र भइरहेको उहाँले बताउनुभयो ।

बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ श्रीलङ्का टप्पुका राकेशकुमार महतोको करिब चार बिघा जग्गा सप्तकोशी नदीको कटानले बगाएपछि उहाँ अहिले अरूको जग्गा भाडामा लिएर तरकारी खेती गरिरहनुभएको छ । महतोले अहिले

करिब १० कट्ठा जग्गा भाडामा लिएर टमाटर, बोडी, साग, भिन्डीलगायत मौसमी तरकारी खेती गर्नुभएको छ । त्यसमध्ये आठ कट्ठामा मल्चिङ प्रविधिबाट गोलभैँडा खेती गरिएको छ भने बाँकी जग्गामा विभिन्न मौसमी तरकारी लगाइएको उहाँले बताउनुभयो ।

"पहिला करिब चार बिघा जग्गा थियो । सबै सप्तकोशी नदीले कटान गरेर लग्यो । अहिले आफ्नो जग्गा छैन, अरूको जग्गा भाडामा लिएर तरकारी खेती गरिरहेको छु," महतोले भन्नुभयो, "पहिला बारी धेरै हुँदा तरकारी खेतीसँगै गाईभैँसी पनि पाल्थेँ । कोसी कटानले खेतीयोग्य जमिन बगाएपछि पशुपालनका लागि आवश्यक चरन गर्ने ठाउँ पनि छैन । अहिले गाईभैँसी पाल्न पनि छाडेको छु ।" अहिले तरकारीसँगै धान र मकै खेती गरेर जीविकोपार्जन गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो । "बर्सेनि सप्तकोशीले कटान गरिरहेको छ । अहिले बसिरहेको यो सानो बास र टिनले बारेर बनाएको कटेरो घर पनि कुन दिन कोशीले बगाएर लैजाला भन्ने डर छ," उहाँले भन्नुभयो ।

बर्खा सुरु भएपछि श्रीलङ्का टप्पुका बासिन्दाले हरेक वर्ष बाढी र कटानको त्रास भोग्दै आएका छन् । बर्सेनि खेतीयोग्य जमिन साँघुरिँदै जानु, घर नजिकै नदी आइपुग्नु र आवश्यक पर्दा बस्ती नै छाडेर हिँड्नुपर्ने अवस्था दोहोरिँदा यहाँका नागरिकका लागि बर्खायाम चिन्ताको विषय बन्ने गरेको छ । वर्षभरको खेतीपाती र पशुपालनबाट परिवारको गुजारा चल्ने भए पनि प्रत्येक वर्ष बर्खामा बाढी र कटानले सबै मिहेनत बगाइदिने चिन्ता स्थानीयलाई उस्तै रहने गरेको छ ।

उदयपुरको बेलका नगरपालिकाका नगरप्रमुख अशोक कार्कीका अनुसार बेलका-८ क्षेत्रमा गरिएको संरक्षण कार्यले केही राहत दिएको भए पनि तल्लोतटीय क्षेत्रमा नदीको कटान रोकिएको छैन । सप्तकोशीले बिस्तारै धार पश्चिम तर्फ मोड्ने संकेत देखिएको र त्यहाँ बाक्लो मानव बस्ती रहेकाले जोखिम झन् बढ्दै गएको उहाँले सो अवसरमा बताउनुभयो । गत वर्ष कटान रोक्ने उद्देश्यले निर्माण गरिएका तार-जालीयुक्त संरचनासमेत अहिले नदीको बहावमा डुब्न थालेका छन् । असारदेखि सुरु भएको कटान अब झन् बढ्दै जाने खतरा रहेको छ । बलौटे माटो भएकाले दैनिक रूपमा जमिन बगिरहेको छ भने संरक्षणका लागि राखिएका ढुङ्गा र तारजाली नदीले बगाउँदै लगेको छ ।

बराहक्षेत्र नगरपालिकाका प्रमुख रमेश कार्की भन्नुहुन्छ, "कटान रोक्न नगरपालिकाले आफ्नो क्षमताअनुसार आवश्यक सबै स्रोतसाधन परिचालन गरेको छ ।" कटान प्रभावित क्षेत्रमा जेसिबी, ट्याक्टर, बालुवा ढुवानीका साधन, जाली, बोरा, सिमेन्टलगायत आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराएर स्थानीय र सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी तटबन्ध निर्माण तथा कटान नियन्त्रणको काम भइरहेको उहाँले बताउनुभयो । कोशी कटानपछि विस्थापित परिवारलाई बराहक्षेत्र नगरपालिकाले तत्कालका लागि प्रतिपरिवार रु १० हजार उपलब्ध गराएको छ । नगरप्रमुख कार्कीले भन्नुभयो, "कोशीको कटान यहाँको मात्र समस्या नभई राष्ट्रिय सरोकारको विषय हो ।

नगरपालिकाको सीमित बजेट र स्रोत साधनले बर्सेनि दोहोरिने कटानको स्थायी समाधान सम्भव छैन । हामीले आफ्नो तर्फबाट गर्न सकिने सबै प्रयास गरिरहेका छौँ । तर सप्तकोशी जस्तो शक्तिशाली नदी नियन्त्रणका लागि वैज्ञानिक अध्ययनका आधारमा दीर्घकालीन संरचना निर्माण गर्न आवश्यक छ ।"

उपयुक्त स्थानमा ड्याम, स्पर तथा अन्य नदी नियन्त्रणका संरचना निर्माण गर्न सकिए कटान धेरै हदसम्म नियन्त्रण गर्न सकिने उहाँको भनाइ छ । "यदि कटान बढ्दै गएर बस्तीमा बाढी पस्यो भने ठूलो धनजनको क्षति हुन सक्छ । दीर्घकालीन समाधानका लागि सङ्घीय सरकारको सहयोग, पर्याप्त बजेट र आवश्यक परे छिमेकी मुलुकसँग कूटनीतिक पहलसमेत आवश्यक छ," नगरप्रमुख कार्कीले भन्नुभयो ।

कोशीले निरन्तर कटान गर्न थालेपछि श्रीलङ्का टप्पुका केही बासिन्दा यस वर्ष सप्तकोसीपारि पूर्वतर्फको प्रकाशपुरमा बसाइँ सरिसकेका छन् । केही परिवार भने वर्षौंदेखि बस्दै आएको ठाउँ छाडेर झापा बसाइँ गएका छन् । श्रीलङ्का टप्पुका बालीचरण कविरथ पनि प्रकाशपुर सर्ने तयारीमा हुनुहुन्छ । "धन्न जसोतसो गरेर प्रकाशपुरमा एक कट्ठा जग्गा जोडिएको छ । अब हामी पनि त्यतै सर्ने तयारी गर्दैछौँ । यहाँ कोसीले कटान गरिरहेको छ, ज्यान जोखिममा राखेर बस्नु हुँदैन," उहाँले भन्नुभयो ।

अहिले करिब तीन हजार जनसङ्ख्या रहेको यस क्षेत्रमा अधिकांश परिवारको जीविकोपार्जन कृषि र पशुपालनमा आधारित छ । धान, मकै, तरकारी खेती, पशुपालन तथा दुग्ध उत्पादन यहाँको ग्रामीण अर्थतन्त्रका मुख्य आधार हुन् । हरेक बर्खामा बाढी र कटानको जोखिमसँग जुध्दै स्थानीयले श्रमदान गरेर अस्थायी तटबन्ध निर्माण तथा सामूहिक पहलमार्फत बस्ती र खेतीयोग्य जमिन जोगाउने प्रयास गर्दै आएका छन् । तर यस्ता प्रयासले तत्काल केही राहत दिए पनि दीर्घकालीन समाधान हुन सकेको छैन ।

भूमि प्रशासन कार्यालय तनहुँद्वारा रु ३६ करोड ४८ लाख राजस्व संकलन

दमौली (तनहुँ) । भूमि प्रशासन कार्यालय तनहुँले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा रु ३६ करोडभन्दा बढी राजश्व सङ्कलन गरेको छ । कार्यालयले रजिष्ट्रेशन दस्तुर, पुँजीगत लाभकर तथा अन्य शीर्षकबाट गरी रु ३६ करोड ४८ लाख ६३ हजार ८ सय ४१ राजश्व सङ्कलन गरेको हो ।

भूमि प्रशासन कार्यालय तनहुँका प्रमुख राजेन्द्रप्रसाद पौडेलका अनुसार गत आर्थिक वर्षमा कार्यालयले सबैभन्दा बढी र जिष्ट्रेशन दस्तुरबाट राजस्व सङ्कलन गरेको छ । उक्त कार्यालयले र जिष्ट्रेसन दस्तुरबापत मात्रै रु १७ करोड १५ लाख २८ हजार ८५४ सङ्कलन गरेको उहाँले जानकारी दिनुभयो । त्यस्तै पुँजीगत लाभकर बापत रु १३ करोड ४२ लाख ८४ हजार ४९९ र अन्य राजस्व शीर्षकबाट रु ५९ लाख पाँच हजार १४८ सङ्कलन भएको छ ।

कार्यालयले गत आर्थिक वर्षमा ठूलो सङ्ख्यामा जग्गासम्बन्धी प्रशासनिक तथा कानुनी प्रक्रिया सम्पन्न गरेको छ । कार्यालयका अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नौ हजार ९३६ वटा लिखत पारित भएका छन् ।

यस अवधिमा ९८७ वटा नामसारी, ३८४ वटा संशोधन, १८७ वटा दाखिला खारेज र ३५ वटा छुट दर्ताको काम सम्पन्न भएको प्रमुख पौडेलले बताउनुभयो ।

जग्गा तथा सम्पत्तिको कारोबारसँग सम्बन्धित लिखत पारित, नामसारी, दाखिला खारेज, संशोधन लगायतका कामसँगै कार्यालयले सरकारको राजस्व सङ्कलनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ । त्यस्तै, जग्गा तथा सम्पत्ति कारोबारमा हुने लाभमा लाग्ने पुँजीगत लाभकरबाट पनि ठूलो राजस्व सङ्कलन भएको छ । कार्यालयका अनुसार जग्गा कारोबार तथा सम्पत्ति सम्बन्धी सेवाग्राहीको कामलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउँदै सेवा प्रवाहसँगै राजस्व सङ्कलनको कामलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

प्रसूतिका बेला हुने हिंसालाई कसुरका रूपमा वर्गीकरण गर्नुपर्ने माग

काठमाडौँ । प्रतिनिधिसभाका सांसदहरूले प्रसूतिका बेला हुने हिंसालाई कसुरका रूपमा वर्गीकरण गरिनुपर्ने माग गर्नुभएको छ । महिला, कानुन र विकास मञ्चद्वारा सोमबार आयोजित 'सम्मानजनक प्रसूति सेवा तथा प्रसूति हिंसा सम्बोधन सम्बन्धी कानुनको आवश्यकता' विषयक छलफलमा सांसद सुशीला ढकाल आचार्यले समाजमा प्रसूतिका समयमा हुनसक्ने कुनै पनि समस्यामा श्रीमान्ले साथ र सहयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याउनुभयो ।

सांसद बलावती शर्माले प्रसव पीडाका बेला हुने हिंसा न्यूनीकरण गर्न कानुन निर्माण गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । पारिवारिक हिंसा न्यूनीकरण गर्नुपर्ने, चिकित्सक र नर्सलाई यस विषयमा सचेत गराउनुपर्ने बताउनुभयो ।

सांसद ललिताकुमारीले चिकित्सक र नर्सलाई अपमानित हुने अभिव्यक्ति नदिन अनुरोध गर्दै कमीकमजोरी भएमा सुधार गराउनुपर्ने बताउनुभयो । सांसद राधिका रस्तोलले केही समयअघि कालिकोटमा प्रसूति हिंसाको अवस्था कहालीलाग्दो रहेको बताउनुभयो । कर्णालीका दूरदराजमा उपचारमा संलग्न चिकित्सकको व्यवहारले सम्मानजनक प्रसूति कल्पनाभन्दा बाहिर भएको उहाँको भनाइ छ । सांसद प्रभा कार्कीले आफ्नो स्वास्थ्य पहिलो प्राथमिकतामा राख्न प्रसूति अवस्थाका महिलालाई सुझाव दिनुभयो । आफ्नो स्वास्थ्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे हिंसा न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्ने उहाँको भनाइ छ । सांसद अच्युतम लामिछानेले सृष्टिकर्ता महिलाको अधिकार, कर्तव्य र शिक्षामा जनचेतना फैलाउन सके समस्या समाधान हुने बताउनुभयो । सांसद एलिजा गुरुङले छोरी शिक्षामा जोड दिनुभयो । चिकित्सकको लापरवाही रोक्न कानुन निर्माण गर्न जरुरी भइसकेको उहाँले बताउनुभयो । सांसद गुरु बरालले नागरिक चेतना अभिवृद्धि, सभ्यताको विकास, समयसापेक्ष ऐन तथा कानुन परिमार्जन, स्वास्थ्यकर्मीहरुमा रुपान्तरण र समाजको चेतनामा आमूल सुधार गरियो भने सम्मानित प्रसूतिलाई सहयोग पुग्ने बताउनुभयो ।

सांसद पार्वती विकले पारिवारिक संरचनाकै कारण समस्या हुने गरेकाले पुनःसंरचना गरिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । यसका लागि शिक्षा अनिवार्य आवश्यकताका रूपमा रहेको उहाँको भनाइ छ । सांसद सिर्जना श्रेष्ठले महिलालाई आर्थिक, शैक्षिक तथा सामाजिक रूपमा सक्षम बनाउनुपर्ने बताउनुभयो । कानुन दोस्रो प्राथमिकता भएको बताउँदै उहाँले भन्नुभयो, "शिक्षा र जनचेतनाको स्तरवृद्धि गर्ने हो भने नेपाली समाजले नयाँ मोड लिनेछ ।" सांसद गङ्गा श्रेष्ठ, यशोदा बराल, रत्न कुमारी थापालगायतले सम्मानजनक र सुरक्षित मातृत्वका लागि राज्यले प्रेरणादायी भूमिका निर्वाह गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । कानुन निर्माणभन्दा पनि श्रमको मूल्याङ्कन र जनचेतनाको अभिवृद्धि आवश्यक रहेकामा उहाँहरूले जोड दिनुभयो ।

सांसद हरि भुषालले अहिलेको समाज परिवर्तन भएको बताउँदै महिलालाई हकअधिकार सम्पन्न बनाउँदै जानुपर्ने धारणा राख्नुभयो । कानुनको मस्यौदा भइरहेका बेला यस्ता छलफल उपयोगी हुने उहाँले बताउनुभयो । सांसद अम्बिकादेवी सङ्ग्रौलाले सप्तरी घटनाकी पात्र बबिता पासवानको उदाहरण दिँदै यसबाट पाठ सिकेर यस्ता घटना दोहोरिन नदिन सबै सजग हुनुपर्ने बताउनुभयो । सांसद रञ्जु दर्शनाले आफ्नै उदाहरण प्रस्तुत गर्दै भन्नुभयो, "परिवारको सहयोगले मात्र सम्मानजनक प्रसूति सेवा प्राप्त हुन्छ । मानसिक स्वास्थ्य र श्रीमान्को अवस्था पनि त्यत्तिकै सहज हुनुपर्छ", उहाँले भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा 'सम्मानजनक प्रसूति के हो ?', 'यसका आयाम के हुन् ?' र 'प्रसूति हिंसालाई कसरी न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ ?' भन्ने विषयमा मञ्चका अधिवक्ता दिपेश श्रेष्ठले प्रस्तुति गर्नुभएको थियो । करकाप र दबाबमुक्त, सम्मानजनक र संवेदनशील प्रसूति मात्र सम्मानजनक हुने उहाँको भनाइ छ । सम्मानजक प्रसूतिबारे ह्वाइट रिबन एलाइन्सले प्रतिपादन गरेको आठ वटा सिद्धान्त महत्वपूर्ण रहेको कार्यक्रममा जानकारी गराइएको थियो । सम्मानजनक प्रसूति सेवामा नेपालको अवस्था र अहिलेसम्म भएका अनुसन्धानका बारेमा पनि अधिवक्ता श्रेष्ठले प्रकाश पार्नुभएको थियो । अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्झौताअनुसार नेपालले यस सम्बन्धी कानुन बनाउनुपर्ने दायित्व रहेको पनि उहाँले बताउनुभयो । अहिलेसम्म भएका कानुन र अभ्यासलाई विश्लेषण गर्दै अधिवक्ता श्रेष्ठले प्रसूति हिंसालाई कसुरका रूपमा वर्गीकरण गरिनुपर्ने, सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार ऐन २०७५ को दफा ६ (२) संशोधन गर्नुपर्ने, क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरिनुपर्ने र यो सेवा भेदभावरहित हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । ब्रजपानी आर्ट नाट्य समूहका कलाकारले यही विषयवस्तु लाई समेटेर नाटक प्रस्तुत गरेका थिए । नाटकमा नेपाली समाजमा हुने प्रसूतिसम्बन्धी हिंसाका घटनालाई जीवन्त प्रस्तुति गरिएको थियो ।

एसियाडका लागि जुडो खेलाडीको बिदाइ

काठमाडौँ । जुडो खेलाडी उत्पादन गर्दै आएको बन्दी सहायता नियोग (पाम)ले २०औँ एसियाली खेलकुदमा सहभागी हुने आफ्ना खेलाडीसहित जुडो टोलीलाई सफलताको शुभकामना दिँदै बिदाइ गरेको छ ।

जापानको आइची स्थित नागोया मा यही असोज ३ गतेदेखि सुरु भएको एसियाडमा जुडोबाट समान तीन-तीन पुरुष र महिला खेलाडीले नेपालको तर्फबाट चुनौती पेस गर्नेछन् । जुडो भने असोज १४ गतेदेखि सुरु हुनेछ । टोली असोज १० गते जापान जाने तालिका छ ।

पुरुषतर्फ ६० किलोमुनि विकास विक, ६६ किलोमुनि विशेष विक र ९० किलोमुनि सुजन गुरुङले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । महिलातर्फ ५२ किलोमुनि देवकीमाया श्रेष्ठ, ४८ किलोमुनि निशा श्रेष्ठ र ७० किलोमुनि पुनम श्रेष्ठ सहभागी हुनेछन् । देवकी र विकासको यो दोस्रो एसियाड सहभागिता हो । बाँकीले पहिलोपटक एसियाड खेल्न लागेको पामले जनाएको छ । देवकी र निशा दिदीबहिनी तथा विकास र विशेष दाजुभाइ हुन् । प्रशिक्षकमा सुनिता मगर ताम्राकार छिन् । एसियाडमा सहभागी हुन सूचना प्रविधि विशेषज्ञ सुप्रसिद्ध ताम्राकार पनि जापान जानेछन् ।

पामबाट सफल जुडो खेलाडी उत्पादनमा गर्नमा पामकै कार्यकारी निर्देशक रहेका प्रमुख प्रशिक्षक सूर्यनारायण श्रेष्ठको महत्वपूर्ण योगदान छ । सूर्यनारायणले पनि सन् १९९० मा चीनको बेइजिङमा भएको एसियाडमा प्रतिस्पर्धा गरेका थिए । टोलीलाई पामका कार्यवाहक अध्यक्ष कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ, ओलम्पियन ऋषिराम प्रधान र देबु थापा, जुडोका प्रमुख प्रशिक्षक वीरेन्द्र रन्जितलगायतले बिदाइ गरेका हुन् ।

उत्पादन बढेपछि केरा किसानले पाएनन् मूल्य

चितवन । केराको उत्पादन बढेसँगै उचित मूल्य नपाएपछि चितवनका किसान मर्कामा परेका छन् । केराको मूल्य आधा घटेको छ, बिक्री नभएर बारीमा सडेका छन्, बिग्रने चिन्ताले किसानमा चिन्ता छ ।

गत वर्षबाट केरा आयात रोकिएको छ । आयात रोकिसँगै किसानले उत्पादन बढाएका थिए ।

नेपाल केरा उत्पादक महासङ्घका अध्यक्ष विष्णुहरि पन्तले हाल किसानले रु तीनदेखि चारमा प्रतिकोसा केर बिक्री गर्न बाध्य भएको बताउनुहुन्छ ।

"केही दिनदेखि बजारमा केराको मूल्य अस्वाभाविक रुपमा घटेको छ," उहाँले भन्नुभयो, "प्रतिकोसा रु नौसम्ममा बिक्री भएका केरा अहिले रु चारमा झरेको छ ।" देशभरमा २३ हजार बिघामा केरा खेती गरिन्छ । एक बिघा जमिनमा दुई हजार बेर्ना रोप्न सकिन्छ । एउटा बिरुवामा १०० देखि २०० कोसासम्म केरा फल्छ । नेपाल केरामा आत्मनिर्भर छ । केरा आयात रोकिएपछि किसानले तीन हजार बिघा थप गरी खेती गर्न सुरु गर्नुभयो । आउँदो वर्ष केरा निर्यात गर्नुपर्ने पन्तको भनाइ छ । काठमाडौँ, पोखरा, नेपालगञ्ज लगायत स्थानमा केराको मूल्य घटेको छ । समयअनुसार बजार व्यवस्थापन हुन नसक्दा सो स्थानमा मूल्य घटेको हो । फागुन, चैत र वैशाखसम्म बजारमा आपूर्ति कायम राख्ने गरी किसानले उत्पादन योजना बनाएका छन् ।

केराको उत्पादन बढेर नौ लाख मेट्रिक टन पुगेको छ । दसैं, तिहार र छठसम्म केराको मूल्यमा वृद्धि हुने सम्भावना छ । फागुनपछि मूल्य बढ्ने अनुमान छ । चितवनमा सुपरजोन क्षेत्रमा एक हजार ८५० हेक्टरमा केरा खेती हुँदै आएको छ । यो नेपालको कुल क्षेत्रफलको १५ प्रतिशत हो । केरा उत्पादक सङ्घ, चितवनका अध्यक्ष घननाथ महत्तोले किसानको उत्पादन नलैजाने र सस्तोमा लगेको महँगोमा बेच्दा समस्या भएको बताउनुहुन्छ । उपभोक्ताले हाल पनि जी नाइन केरा प्रतिदर्जन रु १०० भन्दा बढीमा खरिद गर्न बाध्य भएका छन् ।

केरा बिक्री नहुँदा बारीमा बिग्रने सम्भावना बढेको छ । भोटेकोशी-त्रिशूली बाढीलगायत कारण राजधानी लगायतका ठूला बजारमा बिक्रीका लागि केरा पठाउन नसक्दा मूल्य घटेका हो ।

पूर्वी चितवनको रत्ननगर नगरपालिका-१२ का किसान शङ्कर सुवेदी बाढीका कारण विभिन्न ठाउँमा पुग्न नसक्दा मूल्य घटेको बताउनुहुन्छ । सुवेदीले ६४ बिघा क्षेत्रफलमा केरा खेती गर्नुभएको छ । यस वर्षबाट देशलाई आत्मनिर्भर बनाउने गरी बाह्रै महिना उत्पादन दिने जातको केरा लगाउन लागेको उहाँले बताउनुभयो ।

उत्पादित केराको मूल्य लागत मूल्यभन्दा तल नगए नेपालका किसानले केरामा सहजै आत्मनिर्भर बनाउन सक्ने उहाँको भनाइ छ । नेपालमा एक जना किसानले १०० बिघा क्षेत्रफलसम्म केरा लगाएको महासङ्घको तथ्याङ्कमा छ । गत असोज ६ गते सरकारले केरा आयातमा रोक लगाउने निर्णय गरेको थियो । उक्त निर्णय पुस ६ गतेदेखि कार्यान्वयनमा आएको थियो । यसैसँग उत्साहित भएका किसानले केरा खेती बढाएका हुन् । नेपालमा मालभोग, जी नाइन र चिनी चम्पा जातको केरा खेती हुँदै आएको छ ।

कृषिको उत्पादनसँगै बजारीकरणमा जोड

काभ्रे । काभ्रेपलाञ्चोकमा कृषि उत्पादन वृद्धि, आधुनिक प्रविधिको प्रयोग, सिँचाइ विस्तार, व्यावसायिक खेती तथा उत्पादित कृषि उपजको बजारीकरणमा जोड दिइएको छ ।

कृषि विकास कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोकले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक प्रगति समीक्षा तथा चालु आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को कार्यक्रम सार्वजनिक गर्दै उत्पादनसँगै प्रविधि, बजार, पूर्वाधार र कृषकको आम्दानी वृद्धिलाई प्राथमिकतामा राखिएको हो ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा जिल्लामा वर्षे धान १० हजार २१० हेक्टरमा ३९ हजार ५१३ मेट्रिक टन, चैते धान ८५५ हेक्टरमा तीन हजार ८५० मेट्रिक टन, मकै २६ हजार १२० हेक्टरमा ९४ हजार १२० मेट्रिक टन र गहुँ आठ हजार २५० हेक्टरमा २३ हजार ९२५ मेट्रिक टन उत्पादन भएको छ । त्यसैगरी, आलु १० हजार १०० हेक्टरमा दुई लाख नौ हजार ७० मेट्रिक टन, तरकारी ११ हजार ३२५ हेक्टरमा एक लाख ९३ हजार ६५८ मेट्रिक टन, सुन्तला एक हजार २६४ हेक्टरमा सात हजार ६८० मेट्रिक टन, कागती ६२२ हेक्टरमा चार हजार ९१४ मेट्रिक टन, किवी ८५ हेक्टरमा ५२७ मेट्रिक टन र कफी २८५ हेक्टरमा ६२ मेट्रिक टन उत्पादन भएको कार्यालयले जनाएको छ ।

वार्षिक ७२ हजार ५९१ मेट्रिक टन रहेकाले १० हजार २७० दशमलव २७ मेट्रिक टन अपुग देखिएको छ । बीउ उत्पादनमा समेत आवश्यकता र उत्पादनबीच ठूलो अन्तर देखिएको कार्यालयले जनाएको छ । धानको आवश्यक बीउ ४७४ दशमलव ६ मेट्रिक टन रहेकामा उत्पादन ६६ मेट्रिक टन, गहुँको आवश्यकता ८२२ दशमलव आठ मेट्रिक टन रहेकामा उत्पादन चार मेट्रिक टन र मकैको आवश्यकता ५०६ दशमलव ७६ मेट्रिक टन रहेकामा उत्पादन १७ मेट्रिक टन छ ।

बाढी प्रभावित क्षेत्रमा टेलिकमद्वारा सञ्चार सुविधा

काठमाडौँ । गत भदौ १० गते रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको बाढीबाट प्रभावित नागरिकलाई लक्षित गरी नेपाल टेलिकमले विभिन्न राहत तथा सञ्चार सुविधा थप गरेको छ ।

कम्पनीले रसुवा, धादिङ, गोरखा, चितवन, नुवाकोट र तनहुँका बाढी प्रभावित नागरिक तथा पृथ्वी राजमार्गअन्तर्गत गल्छी-नुवाकोट-रसुवा-स्याफ्रुबेँसी र मुग्लिन-नारायणगढ सडक क्षेत्र आसपासका प्रभावितलाई लक्षित गरी सुविधा उपलब्ध गराएको हो ।

नेपाल टेलिकमद्वारा (हिजो) सोमबार जारी प्रेस विज्ञप्ति अनुसार बाढीका कारण क्षति भएका र पुनः प्रयोग गर्न नसकिने अवस्थामा रहेका एनटी फाइबर केवल तथा राउटर निःशुल्क उपलब्ध गराई जडान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

त्यस्तै, एनटी फाइबर प्रयोग गरिरहेका ग्राहकको सेवा अवधि समाप्त भएमा थप तीन महिनाका लागि निःशुल्क सेवा उपलब्ध गराइने भएको छ । टेलिकमका अनुसार बाढी प्रभावित क्षेत्रमा रहेका ग्राहकको नाममा रहेको सिमकार्ड पुनः वितरण गरिनेछ । त्यसका लागि पाँचवटा सम्पर्क नम्बर उपलब्ध गराउनुपर्ने, ती नम्बर सक्रिय रहेको अन्तिम स्थान (लास्ट लोकेसन) बाढी प्रभावित क्षेत्रमा रहेको हुनुपर्ने र सम्बन्धित नम्बरको ग्राहक पहिचान विवरण (केवाइसी) अद्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

बाढीका कारण विभिन्न स्थानमा फसेका व्यक्तिसँग सञ्चार सम्पर्क कायम गर्न नेपाली सेनाको समन्वयमा २१० थान सिमकार्ड उपलब्ध गराइएको पनि टेलिकमले जनाएको छ । ती सिमकार्डको विवरण अद्यावधिक गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको एकीकृत विपद् सूचना व्यवस्थापन केन्द्र (आइडिएमसी) मा रहेको मुख्य सर्भरदेखि प्राधिकरणको ब्याकअप सर्भरसम्म निःशुल्क जडानका लागि डार्क फाइबरमार्फत भौतिक सम्पर्क स्थापना गरिएको छ । टेलिकमले जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँको समन्वयमा नेपाल प्रहरी विपद् उद्धार एवम् प्रतिकार्य तालिम केन्द्र र राधास्वामी सत्सङ्ग व्यास नेपाल, सामाखुसी केन्द्रमा राहत सङ्कलन तथा व्यवस्थापनका लागि एक महिनासम्म १०० एमबिपिएस क्षमताको निःशुल्क इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराएको छ । जिल्ला प्रशासन कार्यालय भरतपुरमा रहेको विपद् व्यवस्थापन एकाइका लागि एक वर्षसम्म १०० एमबिपिएस क्षमताको निःशुल्क इन्टरनेट सेवा समेत उपलब्ध गराइएको छ ।

उपराष्ट्रपति र चिनियाँ राजदूतबीच भेट

काठमाडौं । उपराष्ट्रपति रामसहाय प्रसाद यादवसँग नेपालका लागि चीनका राजदूत चाङ माओमिङले सोमबार (हिजो) लैनचौरस्थित उपराष्ट्रपतिको कार्यालयमा शिष्टाचार भेट गर्नुभएको छ। भेटमा नेपाल-चीन द्विपक्षीय सम्बन्ध, भोटेकोशी नदीमा गएको विनाशकारी बाढीका कारण भएको जनधनको क्षति तथा सहयोग लगायत विषयमा विचार विमर्श भएको हो ।

उपराष्ट्रपति यादवले भोटेकोशी बाढीमा नेपाली, चिनियाँ तथा अन्य विदेशी नागरिकको मृत्यु, सम्पत्ति र पूर्वाधारमा भएको क्षतिप्रति दुःख व्यक्त गर्दै दिवङ्गत आत्माहरूप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्नुभयो ।

उहाँले बाढीमा घाइते नेपालीसहित चिनियाँ नागरिकहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै नेपालस्थित चीनका राजदूत माओमिङमार्फत उप-राष्ट्रपति हान झेङलाई सहानुभूति प्रकट गर्नुभयो। भेटमा उपराष्ट्रपति यादवले चीनको ७७औं स्थापना दिवसको अवसरमा उपराष्ट्रपति झेङलाई बधाई दिँदै उहाँको सुख, सुस्वास्थ्य तथा चिनियाँ जनताको शान्ति, समृद्धि र उत्तरोत्तर प्रगतिका लागि शुभकामना पनि व्यक्त गर्नुभयो । सो क्रममा कुराकानी गर्नुहुँदै उहाँले भन्नुभयो, "भोटेकोशी बाढीले जीवन, सम्पत्ति मात्र नभई हजारौं परिवारको सपना, संस्कृति तथा प्राकृतिक सम्पदालाई प्रभावित बनाएको छ। पूर्वाधार पुनःनिर्माण सम्भव भए पनि प्रभावितको विश्वास पुनःस्थापित गर्न दशकौं लाग्न सक्छ।" उहाँले यस विपत्तिले जलवायु परिवर्तनमा नगन्य योगदान हुँदाहुँदै पनि नेपाल अत्यन्त प्रभावित मुलुक भएको तथ्यलाई पुनः पुष्टि गरेको उल्लेख गर्नुभयो ।

उपराष्ट्रपति यादवले नेपाल-चीन सम्बन्ध शान्तिपूर्ण सहअस्तित्वका पाँच सिद्धान्त, परम्परागत मित्रता तथा आपसी सम्मानमा आधारित रहेको स्मरण गर्दै नेपाल 'एक चीन सिद्धान्त'प्रति प्रतिबद्ध रहेको स्पष्ट गर्नुभयो । उहाँले आकस्मिक विपत्तिपछि चीनबाट पाँच चरणमा प्राप्त मानवीय राहत सहयोग, नौ सदस्यीय सुरुङ उद्धार टोली तथा मृतकको पहिचानका लागि सहयोग पुर्याइरहेका १५ जना फरेन्सिक विशेषज्ञप्रति आभार व्यक्त गर्नुभयो। चीन सरकारद्वारा उपलब्ध गराइएको २० लाख अमेरिकी डलर बराबरको सहयोग तथा चिनियाँ रेडक्रस सोसाइटीमार्फत प्रधानमन्त्री राहत कोषमा प्रदान गरिएको थप दुई लाख अमेरिकी डलर सहयोगका लागि उपराष्ट्रपति यादवले धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले हिमनदी, जलविज्ञान तथा मौसमसम्बन्धी वास्तविक समयको तथ्याङ्क उपलब्ध गराएकामा चीन सरकारप्रति आभार व्यक्त गर्दै यस किसिमको आदान-प्रदान भविष्यमा पनि निरन्तर रहने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

चीनका राजदूत माओमिङले बाढीपहिरोले गरेको क्षतिप्रति दुःख प्रकट गर्दै प्राकृतिक विपत्ति नेपाल र चीनको साझा विषय भएको बताउनुभयो । "नेपाललाई यस सङ्कटको घडीमा चीनले आर्थिक, स्वास्थ्य र मानवीय सहयोग गरेको छ", उहाँले भन्नुभयो, "भौतिक पूर्वाधार पुनःनिर्माणमा चीनको सहयोग र समर्थन रहनेछ। नेपालबाट सूची प्राप्त भएबमोजिम सहयोग गर्न चीन तयार छ ।" राजदूत माओमिङले बाढीपहिरोबाट प्रभावित क्षेत्रका विद्यार्थीका लागि रु एक करोड ३० लाख बराबरको छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने घोषणा चीन सरकारले गरिसकेको पनि जानकारी दिनुभयो ।

राष्ट्रकवि 'माधव घिमिरे पुरस्कार' वरिष्ठ गीतकार कालिप्रसाद रिजाललाई

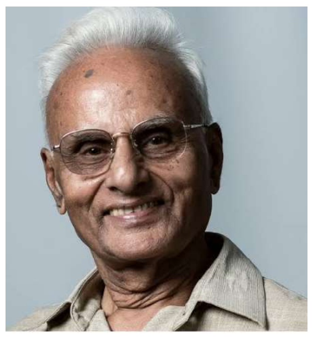

काठमाडौं । राष्ट्रकवि माधवप्रसाद घिमिरेका नाममा स्थापित यस वर्षको 'माधव घिमिरे पुरस्कार' वरिष्ठ गीतकार कालिप्रसाद रिजाललाई प्रदान गरिने भएको छ ।

नेपाली भाषा, कला, साहित्य, संस्कृति र ज्ञानविज्ञानको उन्नयनका लागि विसं २०५३ मा स्थापना गरिएको मर्स्याङ्दी वाङ्मय प्रतिष्ठानले उक्त पुरस्कार वरिष्ठ गीतकार रिजाललाई प्रदान गर्न लागेको हो ।

उक्त पुरस्कारको राशि रु एक लाख र ताम्रपत्र रहेको छ । राष्ट्रकवि माधवप्रसाद घिमिरेकी धर्मपत्नी महाकाली घिमिरे, सुपुत्रद्वय स्वर्गीय इन्दिवर घिमिरे र राजिव घिमिरेद्वारा मर्स्याङ्दी वाङ्मय प्रतिष्ठानको कोषमा रहने गरी रु २७ लाखको अक्षयकोष स्थापना गर्नुभएको छ । उक्त अक्षयकोषबाट आउने वार्षिक ब्याजबाट हरेक वर्ष पुरस्कार प्रदान गर्दै आएको छ ।

नेपाली साहित्य र सङ्गीत क्षेत्रमा एक विशिष्ट व्यक्तित्वका रूपमा परिचित रिजालले नारायण गोपालले गाएको चर्चित गीत 'केही मिठो बात गर...' जस्ता प्रख्यात गीत सिर्जना गर्नुभएको छ ।

नेपाली साहित्यमा पुऱ्याएको योगदानका लागि नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानबाट विभिन्न वर्षमा कवि रिजालले उत्कृष्ट सर्जकको पुरस्कार प्राप्त गर्नुभएको छ । उहाँले पहलमानसिंह स्वाँर स्मृति पुरस्कार तथा वानीरा प्रज्ञा पुरस्कार पनि प्राप्त गर्नुभएको छ ।

उक्त पुरस्कार राष्ट्रकवि घिमिरेको जन्मजयन्तीको अवसर यही असोज ७ गते प्रदान गरिने प्रतिष्ठानका सचिव अन्जना पौडेलले जानकारी दिनुभयो । अक्षयकोष स्थापना गरेसँगै पुरस्कार छनोटका लागि प्रतिष्ठानले तीन सदस्यीय समिति बनाएको थियो। प्रतिष्ठानका अध्यक्ष एवम् वरिष्ठ साहित्यकार विजयराज न्यौपानेको संयोजकत्वमा गठित समितिको सदस्यमा विज्ञका तर्फबाट प्राडा सनतकुमार वस्ती र दाताका तर्फबाट डा हेमाङ्गराज अधिकारी सदस्य हुनुहुन्छ ।

पर्यटन प्रवर्द्धन गर्दै हेटौंडाका साइकल यात्री लमजुङमा

बागमती । साइक्लिङका माध्यमबाट स्वास्थ्य, पर्यटन र पर्यावरणमा जोड दिँदै आइरहेको हिमालय राइडर्स सोसाइटी, हेटौंडाको टोलीले आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनको उद्देश्यका साथ लमजुङको घलेगाउँ सम्मको प्रवर्द्धनात्मक यात्रा गरेको छ ।

लमजुङ साइक्लिङ सङ्घद्वारा आयोजित प्रथम टुर दी लमजुङ कार्यक्रममा हिमालयन राइडर्स सोसाइटीका तर्फबाट ५० जना साइकल यात्री सहभागी रहेको सोसाइटीका अध्यक्ष राजु थापा मगरले जानकारी दिनुभयो ।

उक्त कार्यक्रममा विभिन्न जिल्लाबाट कुल ४७५ साइकल यात्री सहभागी भएको जानकारी दिँदै उहाँले देशभरका साइकलयात्रीलाई हेटौंडा र वरपरका पर्यटकीय गन्तव्यबारे जानकारी गराउँदै घुम्न आउन आग्रह गरिएको बताउनुभयो। प्रवर्द्धनात्मक भ्रमणका क्रममा लमजुङको सदरमुकाम बेँसीसहर सहित त्यस क्षेत्रका घलेगाउँ, हामखोल झरनालगायत पर्यटकीय गन्तव्यको स्थलगत अवलोकन भ्रमण गरिएको उहाँले बताउनुभयो। विसं २०७८ देखि संस्थागत रुपमा काम गरिरहेको सोसाइटीले यसअघि रसुवागढीदेखि ठोरीसम्म ४०० किलोमिटरको साइकल यात्रा गरेको थियो । त्यस्तै, संस्थाका तर्फबाट मेची-महाकाली साइकल यात्रासँगै एसियाकै सबैभन्दा बढी बलि चढाइने गढीमाई मन्दिर, धरानको चतराधाम, चितवनको सोमेश्वरगढीलगायत धार्मिक पर्यटन गन्तव्यको प्रवर्द्धन गरिसकिएको छ । सोसाइटीका तर्फबाट अघिल्लो वर्ष ४६ जनाको टोलीले टुर दी पोखरा कार्यक्रममा सहभागिता जनाएको थियो । उक्त संस्थाले हेटौंडा र आसपासका हटिया जुरेथुमस्थित एसियाकै अग्लो मानिने ४२ फिट अग्लो कृष्णमूर्ति, हर्नामाडीको खुल्ला मूर्ति सङ्ग्रहालय, चुरिया माई, मनकामना डाँडा, सुकौलीलगायत विभिन्न प्राकृतिक, धार्मिक एवम् ऐतिहासिकस्थलहरूको निरन्तर पर्यटन प्रवर्द्धन गरिरहेको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

पार्टीलाई नयाँ ऊर्जा र स्पष्ट मार्गसहित अघि बढाउने अध्यक्ष ओलीको भनाइ

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)का अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले पार्टीलाई नयाँ ऊर्जा र स्पष्ट दिशासहित अघि बढाउने बताउनु भएको छ। ललितपुरको भनिमण्डल मा एमालेको तेस्रो केन्द्रीय कमिटी बैठकलाई सोमबार सम्बोधन गर्दै उहाँले लोकतन्त्रका संस्थागत रक्षा गर्नु एमालेको पनि प्रमुख जिम्मेवारी भएकाले नयाँ योजनासहित राष्ट्र, जनताका पक्षमा निरन्तर लाग्ने बताउनुभयो ।

अध्यक्ष ओलीले पार्टीको पुनःनिर्माण, लोकतन्त्रको रक्षा र राष्ट्रिय स्वाधीनताको संरक्षणलाई केन्द्रमा राखेर अघि बढ्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याउनुभयो । अहिले बसिरहेका बैठक केवल निर्वाचन परिणामको समीक्षा गर्ने थलो नभई पार्टीको अवस्था, कमजोरी र भावी दिशाबारे गम्भीर आत्मसमीक्षा गर्ने अवसर भएको उहाँले बताउनुभयो ।

एमाले अध्यक्ष ओलीले निर्वाचनबाट प्राप्त नतिजाबाट शिक्षा लिँदै पार्टीभित्रका कमजोरी पहिचान गर्न, जनता सँगको सम्बन्ध अझ बलियो बनाउन तथा सङ्गठनलाई सुदृढ गर्न आवश्यक रहेको उल्लेख गर्नुभयो उहाँले भन्नुभयो, "गत फागुनमा सम्पन्न भएको निर्वाचनमा एमाले कमजोर भएको छ, तर यसको जरा सुकेको छैन ।"

अध्यक्ष ओलीले राजनीतिक स्थिरता नरुचाउने शक्ति अझै सक्रिय रहेको आरोप लगाउँदै सरकार र नेतृत्वविरुद्ध अफवाह, गलत सूचना, घृणा र अविश्वास फैलाउने प्रयास भइरहेकाले यसतर्फ सबै सचेत भई स्थायीत्व कायम गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

कृषि अनुसन्धानलाई किसानमुखी बनाउन सुझाव

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभा, कृषि तथा प्राकृतिक स्रोत समितिले नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क) को पुनःसंरचना तथा संस्थागत सुदृढीकरण गरी अनुसन्धानलाई किसानको आवश्यकता, उत्पादन र रोजगारीसँग जोड्न निर्देश दिएको छ ।

समितिको सोमबारको बैठकमा नार्कको वर्तमान अवस्था, अनुसन्धान उपलब्धि, प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, प्रदेश तथा स्थानीय तहसँगको समन्वय र भावी अनुसन्धान रणनीतिबारेको छलफल पछि उक्त निर्देशन दिएको समिति सभापति अशोककुमार चौधरीले जानकारी दिनुभयो ।

यसअघि बैठकमा समिति सदस्यले विकसित प्रविधि र नश्ल किसानको खेतसम्म पुगे-नपुगेको तथा त्यसबाट किसानलाई केकस्तो फाइदा पुगेकोबारे अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न सुझाव दिनुभएको थियो ।

समिति सदस्यहरुले नार्क संस्थागत सङ्गठनात्मक पुनःसंरचना, समयानुकूल ऐनको अद्यावधिक, दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन, अनुसन्धानमा लगानी वृद्धि, रैथाने तथा स्थानीय बाली-बीउ संरक्षण कार्यक्रम विस्तार गर्न तीन तहकै सरकारबीच समन्वय र सहकार्यको आवश्यता औँल्याउनु भएको थियो । कृषि र भू-उपयोग नीतिबीच सामञ्जस्य कायम गर्दै नेपालको माटो, भूगोल तथा हावापानी अनुकूल कृषि अनुसन्धान अघि बढाउनुपर्ने उहाँहरुको सुझाव थियो। सदस्यहरुले कृषि अनुसन्धान लाई उत्पादन, खाद्य सुरक्षा, आयात प्रतिस्थापन र रोजगारीसँग जोड्ने गरी कार्यक्रम बनाएर लागू गर्न सरकारलाई सुझाव दिनुभयो। त्यस अवसरमा नार्कका कामु कार्यकारी निर्देशक डा श्रीमत श्रेष्ठले संस्थाको वर्तमान अवस्था, अनुसन्धान उपलब्धि, प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, प्रदेश तथा स्थानीय तहसँगको समन्वय र अनुसन्धान रणनीतिबारे जानकारी गराउनुभयो । उहाँले नार्कबाट विकसित प्रविधि किसानसम्म पुऱ्याउने, पालिकालाई बीउ तथा फलफूलका बिरुवामा आत्मनिर्भर बनाउने, पशुको उन्नत नश्ल उत्पादन गर्ने तथा 'डिजिटल' माध्यमबाट कृषि प्रविधि प्रसार गर्न भइरहेको प्रयासबारे जानकारी गराउनुभयो ।

निर्देशक श्रेष्ठले कृषि अनुसन्धानमा पर्याप्त तथा दिगो लगानी आवश्यक बताउनुभयो ।

यसैबीच, उक्त समितिद्वारा गठित कृषि अनुसन्धान प्रणाली सुदृढीकरण तथा नीतिगत सुधार उपसमितिका संयोजक सुजाता तामाङले उपसमितिलाई प्राप्त कार्यादेशअनुरुप काम अघि बढिरहेको जानकारी दिनुभयो ।

मूल्यांकनमा किष्ट शिक्षण अस्पताल प्रथम

ललितपुर । जनस्वास्थ्य कार्यालयले स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, तथ्याङ्क व्यवस्थापन तथा विभिन्न स्वास्थ्य सेवा सूचकमा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गरेको जनाउदै किष्ट शिक्षण अस्पताललाई सम्मानपत्र प्रदान गरेको छ ।

जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय ललितपुरका प्रमुख डाक्टर खगेश्वर गेलालले वार्षिक समीक्षाका क्रममा निर्धारित विभिन्न स्वास्थ्य सेवा सूचकका आधारमा अस्पताल को सेवा प्रवाह तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरिएको जानकारी दिनुभयो ।

जनस्वास्थ्य कार्यालयले सोमबार आयोजना गरेको वार्षिक स्वास्थ्य सेवा तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण तथा समीक्षा कार्यक्रममा किष्ट शिक्षण अस्पतालले जिल्लाका निजी अस्पतालमध्ये प्रथम स्थान हासिल गरेको जानकारी समेत दिइयो । कार्यक्रममा जिल्लाअन्तर्गतका १५

वटा निजी अस्पताल सहभागी भएका थिए । त्यस अवसरमा सहभागी अस्पतालले वर्षभरि प्रवाह गरेका विभिन्न स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी तथ्याङ्क प्रस्तुतका साथै वार्षिक सेवा प्रवाहको समीक्षा गरिएको थियो ।

किष्ट शिक्षण अस्पतालका प्रबन्ध निर्देशक डा अभिषेक थापाका अनुसार गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन तथा तथ्यमा आधारित सेवा प्रणालीलाई प्राथमिकता दिँदै आएको प्रयासको महत्वपूर्ण मान्यता प्राप्त भएको प्रतिक्रिया दिनुभयो । जनस्वास्थ्य कार्यालयको मूल्याङ्कनमा किष्ट शिक्षण अस्पताल प्रथ उक्त उपलब्धिले स्वास्थ्य सेवा क्षेत्रमा अस्पतालको प्रतिबद्धता र कार्यसम्पादनलाई थप सुदृढ बनाएको उहाँले बताउनुभयो। अस्पतालले आगामी दिनमा पनि गुणस्तरीय, विश्वसनीय तथा सेवाग्राहीमैत्री स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता छ ।

विसं. २०६२ देखि ग्वार्कोमा किष्ट शिक्षण अस्पतालका रुपमा सञ्चालनमा छ । उक्त अस्पतालले जटिल तथा गम्भीर स्वास्थ्यका बिरामीका लागि आवश्यक पर्ने विशेषज्ञ चिकित्सकीय सेवा, उन्नत प्रविधि तथा आधुनिक उपचार सुविधा उपलब्ध गराउँदै आएको कुरा समेत उल्लेख गरिएको छ ।

जबज समाज परिवर्तनको वाहक

हेटौंडा । बागमती प्रदेश प्रमुख दीपकप्रसाद देवकोटाले मदन भण्डारीद्वारा प्रतिपादित जनताको बहुदलीय जनवादले लोकतन्त्र, जनसहभागिता, सामाजिक न्याय र समयसापेक्ष परिवर्तनको बहसलाई अगाडि बढाएको बताउनुभएको छ । मदन भण्डारी फाउण्डेसनको २७औं स्थापना दिवस तथा जननेता मदनकुमार भण्डारीको हीरक जयन्तीका अवसरमा सोमबार (हिजो) हेटौंडामा आयोजित कार्यक्रममा उहाँले नेता भण्डारीको समाज परिवर्तन गर्ने जबजको सूत्र उपयोगी रहेको धारणा व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रत्युष नेटवर्क प्रा.लि द्वारा प्रकाशित तथा मुद्रित
कार्यालय:नीलकण्ठ न.पा-३, सुगमटोल, धादिङबेसी, कार्यालय फोन ०१०-५२१४३०, ०१०-५९०४३०
सम्पादक : रमेश अधिकारी, Email : pratyushdainik@gmail.com,Website:epratyush.com